

Cena 1 dinar

Edinost

Vreme od sobote do sobote

(Napoved od 2. do 9. aprila)

Uredništvo in uprava: Maribor, Kopaljska ul. 6. Tel. 25-67. Izhaja vsako soboto. Velja letno 36 din, polletno 18 din, mesečno 3 din. V Mariboru dostavljen na dom letno 48 din, mesečno 4 din. Oglaš po ceniku, Rokopisi se ne vračajo. Poštni čekovni račun 11.757.

V južnih predelih Slovenije bo prevladovalo aprilsko spremenljivo vreme. Krajevne pooblačitve in nagljenje k padavinam in nevihtam krajevnega značaja. Menjajoča se temperatura. — V severnih predelih nekoliko stalnejše vreme. Proti koncu tedna večje možnosti padavin. Temperatura stalna, vendar ne bo znatnejše porasla.

Odkod nesposobnost

Zakoreninjenost v narodu, po naše bi rekli — v ljudstvu, se je začela na Hrvatskem postavljati in zahtevati kot legitimacija vseh resničnih politikov, da smejo med ljudstvom nastopati in delovati in ga tudi na zunaj upravičeno predstavljati. Ta zahteva ni nikakor slučajen pojav, niti ne samo hrvatska posebnost, marveč velja že nekaj let po vsem svetu. Povsod se od modernega politika zahteva predvsem to dvoje:

- 1. da je domač v svojem ljudstvu, da pozna ljudstvo in da tudi to pozna njega in mu zaupa;
- 2. da razume pomen in pot svojega naroda, ne samo kot ljudstva, ampak kot celote in da je pripravljen na skupno usodo z njim, pa naj bi se mu zaradi tega pripetilo karkoli.

To dvoje je dandanes tudi pri nas zakon razvoja in le orodje tujih sil je vsakteri, kdor teh pravil ne razume ali jih noče ali pa ne more razumeti. Tem slabše seveda zanj, če je le orodje tujih sil, kajti ves narod ga bo obsodil. Že s splošnega vidika pa moramo reči, da je tak človek nesposoben politik. Kakor pride namreč vse prav ob svojem času, tako je tudi v sedanjem svetovnem razkroju prišla ljudstvom in vsakemu narodu prav tista notranja zgodovinska strujenost in skupnost, ki je nastala v stoletnem razvoju in ki je mogočnejša sila ko vsaka narejena, umetna propaganda kakega fašizma in stanovščine, čeprav morda na površju ta preplesk začasno zmaguje.

Narod je tvorba življenja in stalnega kraja. Obsega vse odtence družbenih odnosov in dela, vse prepotrebne žile in živce za obstoj družbenega telesa, kakršno je država ali cerkev ali tudi celotna kultura. To je pri vsakem narodu velika prednost, ki mu je nobena stvar na svetu ne nadomestuje, ker je nadomestiti ne more. Potrebno je torej, da si to mi Slovenci razločno izpovemo in da se izpovemo tudi v imenu ali na račun vseh tistih, ki se tega nočejo zavedati.

Zakoreninjenost v narodu ali v ljudstvu ima torej še drugi, ima svoj poseben sodobni pomen, brez katerega bi ta beseda ostala le polovičarska, prazna, kakor je prazna celo demokracija, kadar pomeni zgolj lov na krógljice ob tako zelo redkih parlamentarnih volitvah. Prav zaradi tega pa je treba, da se tudi nam Slovencem prizna pravica enakopravnega, samostojnega notranjepolitičnega življenja. Naš čas namreč nikakor ni polovičarski; nasprotno, še nikdar ni bil noben narod v Evropi tako zelo, vsestransko, življenjsko prizadet, ko dandanes. Še nikdar morda ni posegla družbena kriza tako globoko v sleherni življenjsko področje, in še nikdar niso narodi tako skrbno zbirali vseh svojih sil. Samo človek, ki živi trajno v ljudstvu in z ljudstvom, in ki trajno meri obzorja vseh sil v družbenem evropskem razvoju, pa more občutiti, kako trepeta in utripa ob vseh dogodkih narodna ljudska duša. A tudi samo tak človek more razumeti, kako krepko se ljudstvo oklepa svoje zemlje in svojih ljudi in zakaj ima ljudstvo prav. To in vsaj to bi morali razumeti politiki sedanjega časa pri nas.

Nedvomno je res, da pri Slovencih ni bilo takega prepada med ljudstvom in inteligenco oziroma gospodo, kakor je še zdaj na primer na Hrvatskem. Toda če dalje bolj vidimo tudi, da je to ugodno razmerje pri nas žal bilo, da pa že danes ni več. Da je do spremembe prišlo, je morda več vzrokov. Toda ne zadnji med temi vzroki je baš ta, da so naši politiki ves čas od razpada Avstrije smatrali sebe najbrž bolj za naslednike absolutističnih avstrijskih oblastnikov, kakor pa za predstavnike nekega naroda. Le tako si je mogoče razlagati poglaviti del tistega, kar je zadnja leta doslej pri nas

Slovaški klerikalci patra Hlinke

Združeni z Madžari in Nemci

Ko se je po zadnjih dogodkih znašla Češkoslovaška, ki si je s tolikimi žrtvami priborila svojo samostojnost in se razvila v eno najboljše urejenih demokratičnih držav, v težavnem položaju, pa vendar s samozavestnim mirom pričakovala razvoja evropskih dogodkov, je slovaška klerikalna stranka, ki jo vodi pater Hlinke, preko noči ponudila roko Nemcem in Madžarom v borbi za avtonomijo, hotoč na ta način izkoristiti težak položaj cele države. Ta dogodek je vzbudil ne le na Češkoslovaškem, nego vsepovsod največjo pozornost in precejšnje zgražanje. Tu je pač treba reči, da je šel slovaški klerikalizem nekoliko predaleč ter mu slovaški narod na tako opolzko pot ne bo sledil. Združiti se s sovražnikom in tako izpodkopavati državne temelje, to je niko rečeno, izdajstvo nad vsemi žrtvami in trpljenjem, ki sta ga češki in slovaški narod skupno doprinesla za ustvaritev svoje svobode in svoje države. V tem primeru se je spet enkrat pokazal klerikalizem v svoji pravi luči in potrdil, da za ceno vladanja žrtvuje vse, narod in drža-

vo, če je treba. Ta slučaj prav lahko primerjamo tudi s klerikalizmom v Avstriji, ki je prav tako zaigral vse, in naposled tudi samega sebe ter mora sedaj hlapčevsko in vdano klečati pred novim režimom in mu obetati pokoro in zvestobo, ko je šele včeraj divjal v besu proti njemu. Ta poteza je tako značilna, da se ni čuditi, če so v nekaterih državah tako temeljito pomedli s klerikalizmom kot politično tvorbo. Igrati svojo politično igro za ceno države in državne samostojnosti ter v usodnih trenutkih nastavljanju državi nož na vrat ter dajati nasprotnikom in sovražnikom v roke sramoteno adut, to je izdajalska igra, ki zasluzi vse obsojanje. Mar je patru Hlinke ljubše, biti spet pod Madžari in Nemci, nego v samostojni češkoslovaški državi? Da, to je njegov zadnji poskus pred končnim zatonom, kateremu pa slovaški narod ne bo nasedel, ker ve, da ima na čelu države dr. Milana Hodžo, moža, ki je njegove krvi in ki tudi pod madžarskim suženjstvom ni zatajil ne sebe ne svojega naroda.

Mussolini o Italiji

Oboroženi in pripravljani

BENITO MUSSOLINI

V sredo popoldan je imel italijanski ministrski predsednik Mussolini v senatu velik govor, v katerem je podal poročilo o vojni pripravljenosti Italije. Duce je v svojem govoru ugotovil, da more Italija postaviti takoj na noge osem milijonov

mož, v skrajni sili pa še en milijon, tako da more postaviti devet milijonov mož, od teh pa v smislu moderne vojne tehnike 4 do 5 milijonov mož. Mussolini je omenil nadalje italijanske vojske vodje (Badoglio, De Bono, Graziani itd.) ter je napovedal, da bi v sučaju kake vojne prevzel v tistem trenutku on sam vrhovno poveljstvo nad vsemi vojnimi silami Italije. Obenem je pokazal na mornarico, ki dobi še novih edinic z deplasmanom 255.000 ton. Italija ima danes nad sto podmornic in je v tej kategoriji prva sila na svetu. V svojih nadaljnjih izvajanjih se je bavil Mussolini z letalstvom, ki da je popolnoma pripravljeno. Letalska industrija zaposluje dnevno 58.000 delavcev. Italija ima danes 23.000 pilotov. Kot velesila je danes na suhem in v zraku popolno pripravljena. Končal je Mussolini svoj govor z besedami: »Tako mislimo organizirati mir, ne vsega človeštva, ampak svojega lastnega naroda. Zapustili smo Zenevo, kajti, kar šteje med narodi, je njih vojna vrednost. In nikdar Italija ni imela take vrednosti, kakor danes. Zato nam je burno pritrnil ob prepevanju himne. Po njegovem govoru je sprejel senat zakon, s katerim se italijanskemu vojskdarju in Mussoliniju podeljuje naziv prvih maršalov imperija.

„Sol“ našega naroda

Iz 3. št. »Grude« posnemamo naslednje ugotovitve o ljudstvu in njegovi »sol«: »Našemu kmetškemu ljudstvu je stala njegova »sol«, inteligenca ali izobraženstvo, »narod«, vedno ali več ali manj ob strani; zato sta hodila — kar je pač samo ob sebi umevno — ljudstvo in »narod« tudi vedno vsak svoja posebna pota. Sedaj pa je postalo kar nenadoma moderno, boriti se za »slovenske ideale«. Ljudje, ki so se pred nekaj leti zardevali sramu ob besedi »Slovenec« in jih je ob izrazu »slovenski narod« tresla groza, so se čez noč, ko je tako kazalo,

prelevili v najoriginalnejše »Oberslovence«. Čudovito kameleonstvo! Ko še niti ni tako daleč v zgodovini tisti kulturni madež, da se je trgala iz naših šolskih knjig beseda največjih naših sinov, beseda Cankarjeva in Župančičeva, beseda tudi dveh najboljših Jugoslovanov.

V »modo« se oblačijo tisti, ki so z začetkom tajili svetinje, katere je slovenski kmet po naradni nučnosti samoohranitve nosil s seboj in dedoval iz roda v rod, ki so mrevarili lepi jezik slovenski, ponižujoč in zasramujoč ga tako, da so ga celo ponujali, še za sklodo leče ne, na vse strani, če je to kdo zahteval ali ne, če je kdo povprašal po njem ali ne. Ne rečemo, da čas in življenje ne bosta storila svojega. Sai se ljubimo in slovenski

bilo in kar se je godilo z našim ljudstvom na škodo vsega našega naroda. Vse naše propadanje se da razložiti samo z izkoreninjenostjo naših politikov. Kadar govorimo ali premišljujemo o tem, se nam gotovo zdi skoraj neverjetno, kako se je mogla pri nas ta ali ona politična klika ali stranka tako oddaljiti od ljudstva, da več ne spoštuje njegovih pravic, ko je vendar naš narod le s pridobivanjem večjih ljudskih pravic napredoval in se mogel končno otresti tujega jarma. Začuditi se moramo tembolj, če se

odtujuje tista gospoda, ki pravi, da je nacionalna. Ali je mogoče, da se vede tako gospoda, ki je izobražena in ki vidi, kako važen je narodni razvoj po vsem svetu? In nazadnje moramo tudi vprašati, kako je mogoče, da narod, ki je v sebi popolnoma, skoraj šegavo demokratičen in ki nima velikih mest, doživlja tako velik prepad med gospodo in ljudstvom? Če si na ta vprašanja vestno in jasno odgovorimo, bomo spoznali, da je bila tako velika sprememba na slabo mogoča le tam, kjer se je vseda ljudstvu na vrat

kmet pač ceni in ljubi svojega hrvatskega in srbskega tovariša in obratno. Za nas in našo ljubezen ni mel, družijo nas in zedinjujejo žulji in delovne roke. Mnogo šib je bilo po nas, tuje roke so nas teple. Naše zedinjenje je torej globlje in zahteva opustitev svetini, ki so naravne. Ali nikdar se našemu imenu in jeziku in svetinjam ni delalo toliko sile, kot v pretekli dobici v svobodni narodni državi, in to od lastnih sinov, cveta naroda, kar bi morali naši vrhovi biti. Slovenije, ki hlapčuje, kakor ii trenutno kaže, nočemo, naj hodi svojo pot, mi bomo pa šli po svoji! Zakaj »moda« se lahko jutri zopet menia!

Španija, Francija in „Slovenec“

Na račun informiranosti »Slovenca«, piše »Delavska Politika« med drugim: »Slovenec je sedaj slovenska izdaja nemških in italijanskih časopisov, kar se tiče vesti o Španiji in Franciji. Kdor bere »Slovenca«, ta ve, da španske državljanske vojne ni pričel general Franco, ampak španska ljudska fronta s pomočjo francoske ljudske fronte, torej socialistov, brezvercev, komunistov, framazonov ter židov. Ti bi radi špansko vojno izrabili, da nauhujskajo Evropo proti nedolžni Italiji in Nemčiji, ki nista v špansko vojno niti najmanj vmešani. Aeroplani, čijih bombe uničujejo mesta in more prebivalstvo na republikanskem ozemlju, so sovjetskega ali pa francoskega porekla, v službi republikanske vlade, ki pusti bombardirati lastna mesta, samo da bi ogrdila generala Franca in premotila samega papeža, da bi se postavil proti njemu. Na strani Franco se ne bori niti en italijanski fašist, niti en nemški vojak.«

Delavske mezde

Vsota vseh delavskih mezd je lani znašala 667 milijonov din, kar je sicer manj nego v letih 1929., 1930. in 1931. (leta 1931. 765 milijonov), toda več nego v vseh ostalih letih. Lanski zavarovani delavski zaslužek, v katerem pa ni upoštevan zaslužek rudarskega in topilniškega delavstva ter železničarjev, je bil pri vsoti 667 milijonov za 85 milijonov večji kot v prejšnjem letu. Zaradi uvedbe starostnega zavarovanja in povečanja prispevkov za brezposelno skrbstvo znašajo sedaj vsi socialni prispevki 13,7% zavarovane mezd in sicer: bolniško zavarovanje 7%, starostno zavarovanje 3%, nezgodno zavarovanje (povprečno) 2%, brezposelno skrbstvo 1,4%, prispevek za Delavsko zbornico 0,3%, skupaj 13,7%.

Josef Hora, največji sodobni češki pesnik, je pred kratkim predaval v praškem klubu narodno-socialistične stranke o literarnih stikih med Čehi in Slovenci. Prikazal je zgodovinski razvoj naše literature od leta 1551. dalje; posebno podrobno se je bavil zlasti s sodobnim literarnim dogajanjem ter je verno orisal tudi naše literarne stike s Čehi. Zanimivo predavanje je vzbudilo v čeških krogih mnogo zanimanja.

Češka revija »Slovanski prehled« prinaša v zadnji številki tudi prispevek Slovenca dr. Dragotina Cvetka o slovenski glasbi pod naslovom »Současna slovniška hudba.«

NAROČNIKE,

ki še niso poravnali naročnine, prosimo, naj to storijo čim preje ter se poslužijo položnic, priloženih v tretji številki!

gospoda s pomočjo starih gospodov politikov, ki jim je bil politični mandat nekoč samo nagrada in nečimerna čast, ali pa s pomočjo takih nesposobnih politikov, ki niso bili v svojem ljudstvu nikdar trdno zasidrani in so zato ostali za vselej odvisni od tuje moči, se vzdružili le v službi nenarodnih interesov. Iz tega pa tudi spoznamo, da Slovenci ne bomo prišli prej do svojih notranjepolitičnih pravic, dokler si ne vzgajimo resnično slovenskih, v narodu in v ljudstvu zakoreninjenih, sposobnih politikov. I. P.

7 dni domačih vesti

* **Obletnica smrti dra. Ljudevita Pivka.** 29. marca je poteklo leto dni, kar je umrl naš slovenski Carzanski junak in narodni borec dr. Ljudevit Pivko. Njegove izgube smo se zlasti bridko zavedli ob zadnjih dogodkih, ko je še posebno vstopilo v ospredje vprašanje narodnega Maribora, ki ga je svojčas s toliko ljubeznjivo pomagal graditi pokojni dr. Pivko.

* **Dalmatinska cementna industrija** se že dalje časa nahaja v težki krizi. Posledice te krize so kajpadane občutile najprej delavci, ki so, okoli 3000 po številu, izgubili kruh.

* **621.744 delavcev in nameščencev** je bilo v mesecu januarju zavarovanih v vsej državi. Njihove zavarovalne mezde so znašale 359 milijonov dinarjev.

* **V Dalmaciji** je te dni po dveh mesecih suše prvič padel dež. Dolgotrajna suša je kmetijstvu prizadela veliko škodo.

* **V Ljubljani** je bila uvedena akcija za organizacijo slovenskega tedna, ki naj bi privabil čim več tujih gostov.

* **Tvrda Bata** bo v doglednem času začela graditi v Ljubljani sedemnadstropno palačo.

* **Prebivalci vasi Dobriče** pri Nedov dolcu v Dalmaciji so bili že dalje časa v sporu s tamošnjim župnikom, ker jim ni hotel priti maševati vsako nedeljo v domačo cerkev, ki so jo vaščani zgradili z lastnimi sredstvi. Spor so likvidiral vaščani na ta način, da so vsi izstopili iz katoliške in prestopili v staro katoliško cerkev, ki jim je takoj poslala svojega duhovnika.

* **Leto dni** je poteklo 25. marca, odkar je bila sklenjena med našo državo in Italijo prijateljska pogodba, ki je bila podpisana v Beogradu. Ta pogodba velja za pet let in se potem avtomatično podaljšuje od leta do leta, ako je nobena stran izrecno ne odpove. Ta politični sporazum je bil kasneje dopolnjen še z gospodarskim razumom, ki ureja medsebojne gospodarske odnose.

* **Nova železniška blagovna tarifa** bo stopila v veljavo 1. junija. Časopisje poroča, da se bodo po tej blagovni tarifi povečali železniški dohodki za 300 milijonov.

* **V Slavoniji** so bili v okrajih Daruvar, Pakrac in Požega ogromni gozdni požari, ki so prizadeli veliko škodo.

* **Naša Narodna banka** poziva vse uvoznike in izvoznike, da ji takoj prijavijo vse svoje dolgeve oziroma terjatve v bivši Avstriji.

* **Dr. Anton Švab**, slovenski skladatelj, je te dni praznoval svojo 70-letnico. Zaslužnemu kulturnemu delavcu iskreno čestitamo!

* **Finančni minister** g. Dušan Letica je odobril predloženi proračun dravske banovine v isti višini in obliki, kakor mu je bil predložen. Prav tako je odobril proračun mestne občine mariborske za l. 1938-39.

* **Za potovanje v bivšo Avstrijo** je še vedno potreben vizum bivšega avstrijskega konzulata v Zagrebu ali Ljubljani.

* **Nedaleč od Sibenika** je bila odkrita velika podzemeljska jama, v kateri se nahajajo zelo lepi kapniki.

* **V severni Dalmaciji** gradijo tamošnja društva 12 novih sokolskih domov.

* **Železniška postaja Sv. Lovrenc** na Dravskem polju bo spopolnjena s tovorno postajo.

* **V Subotici** bo ustanovljena orožniška šola, katera bo vsako leto sprejela 300 gojencev.

* **Na ozemlju beogradske Industrijske zbornice** se je lani povečalo število industrijskih podjetij za 24.

* **Letošnje velikonočne šolske počitnice** bodo trajale 12 dni, počenši 15. aprila ter se bodo zaključile 26. aprila.

* **V Sarajevu** je po dolgotrajnejši boleznini umrl vrhovni verski poglavar muslimanov v Jugoslaviji, ki je dosegel starost 68 let.

* **Zagrebski nadškof dr. Štepinac** je ob priliki govora katoliškimi akademikom izjavil, da se kar najodločneje postavlja proti takozvani rasistični ideologiji, ki je propagira fašizem.

* **V Kastavu v Dalmaciji** je bilo na predlog prosvetnega ministerstva ukinje no tamošnje učiteljske.

* **Ribarski stražniki**, 30. marca je stopila v veljavo uredba o javnih ribarskih stražnikih za nadzorstvom nad ribolovom.

* **V Tuzli** je te dni nenadoma umrl divizijski general Ljubomir Antić, ki se je tam mudil na inšpekcijskem potovanju. Pokojni general se je zlasti odlikoval za časa svetovne vojne.

Nedeljo za nedeljo same konference Ljudstvo pa čaka dejanj

Ponedeljsko časopisje je navadno polno poročil o različnih konferencah, shodih in posvetih raznih političnih strank in skupin. Tu in tu je imel ta in ta gospod sestanek, tam spet drugi konferenco itd. Vsak teden ena in ista pesem. Suha poročila in nič več. In to se vleče vse leto, od spomladi na zimo. Zmeraj isto. In potem pridejo na vrsto še različni obiski — ta je obiskal tega in tega. In to je navadno vse, kar zve javnost, kar zve narod. Od nedelje na nedeljo se krpa in sestavlja programe, pa spet dopolnila k tem programom itd. Vse pa potem navadno usahne v goli časopisni vesti.

Ljudstvo s kaj čudnimi občutki gleda to igračkanoje iz dneva v dan, iz leta v leto. Sprva se je od te in one plati marsikaj pričakovalo. Toda napetost pričakovanja in upanja polagoma splashne in ugasne, če od nikoder ni potrebnih in jasnih dejanj, ki bi jih ljudstvo občutilo ter uvidelo njih hasek. Od besed, konferenc in sestankov nima ljudstvo popolnoma ničesar, niti potrebne jasne orientacije, ki je dandanes tako hudo potrebna, kar so potrdili zlasti dogodki v zadnjih tednih. Skratka: vse to nedeljsko igračkanoje in »sestankovanje« je precej jalovega značaja celo v samih besedah.

Saj je vendar med besedo in besedo tudi razlika. Nihče ne odklanja besede. Toda možata mora biti, taka, ki obvezuje, ki prepričuje, ki daje narodu in ljudstvu vero in moralno oporo. Tako pa vidimo, da se gospoda lepo od nedelje do nedelje igračka, narod pa stoji ob strani in popolnoma nič ne sodeluje. Vsega se je že tako navadil in naveličal ter na vse skupaj nič več ne da. To nesodelovanje ljudstva, to njegovo nezanimanje za javno življenje, to njegovo nezaupno čakanje, to je velika in težka bolezen v našem javnem življenju in naši politiki. Kdor se ti poklicanega za politika, to še ni dovolj. Še manj, če se kdo ponuja narodu za politika. Politik mora zrasti iz naroda, iz ljudstva. Biti eno z njim ter čutiti v sebi vsak narodov utrip, vsak drhtljaj, skratka biti z njim povezan do zadnjega živa.

Brez vsakega dvoma je, da današnja doba težkih notranjih in zunanjih preizkušenj terja bolj kot kdajkoli mož in moči, ki jim beseda pomeni toliko kot dejanje. Vsaka izrečena beseda pred ljudstvom je neizpodbitna in nepreklicna obveza za sledeče ji dejanje. To je čist račun, ki ga ljudstvo sme vsak čas terjati od svojega politika.

Občni zbor mariborske posojilnice

Uspešno združeno delo

28. marca je imela mariborska posojilnica v Narodnem domu svoj letni občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. dr. Viktor Kac. Iz posameznih poročil je razvidno, da je posojilnica tudi preteklo poslovno leto vodila kar najuspešnejše svoje posle ter na polju slovenskega združništva in zbiranja malih kapitalov vršila zlasti v našem obmejnem pasu velevažno narodno-gospodarsko nalogo. Koncem poslovnega leta 1937 je štela združeno 2.879 članov ter je zabeležila tekom tega leta porast 176 novih članov. Stanje deležev je znašalo 613.700.— din. Vloge so v primeri s prejšnjim letom narastle na 56.130.613.— din, stanje po-

sojil pa znaša 55.398.312.— dinarjev. — Skupni denarni promet v letu 1937 je znašal 149.356.011.— dinarjev, čisti dobiček v znesku 298.667.— din pa serazdeli polovico kot dotacija rezervnemu skladu, druga polovica kot dotacija pok. skladu. Upravo posojilnice za leto 1938 tvorijo v načelstvu predsednik dr. Viktor Kac, podpredsednik dr. Leopold Boštjančič, dr. Anton Dolar, Rado Lenard, Franjo Majer, dr. Igor Rosina in Miloš Oset, nadzorstvo pa predsednik ravn. Matej Dolenc, podpredsednik ravnatelj Stanko Detela, Karol Jančič, dr. Franjo Hojnik, dr. Ferdo Lašič in Zdenko Pipuš.

Nova uredba o poselskih knjižicah

Minister za socialno politiko je podpisal uredbu o poselskih knjižicah za delavce in nameščence, ki bo imela zakonsko moč.

Po tej uredbi morajo vsi delavci in nameščenci imeti poselske knjižice, oziroma legitimacije. Za delavca ali nameščenca se smatra vsaka oseba brez razlike spola, ki je dopolnila 14. leto starosti ter svojo telesno ali umsko sposobnost stavlja oziroma želi nuditi v pomoč drugemu za plačilo, ali za svoj lastni pouk, v kolikor ti odnosi niso javnopravnega značaja. Minister za socialno politiko bo v sporazumu z resornim ministrom odločil, za katere vrste ali skupine delavcev oziroma nameščencev ne bodo veljale določbe te uredbe. Poselske knjižice oziroma legitimacije morajo biti opremljene tudi s sliko. Poselska knjižica ne sme stati več kot 10 dinarjev. Izdaja jo občina, če pa gre za osebo, ki so zaposlene po trgovinah ali po kakih drugih obratih, nameščenska združenja. Delavci in nameščenci lahko svojo staro legitimacijo zamenjajo z novo. Če delavec izgubi knjižico, mora te takoj prijaviti, da dobi novo, za katero plača takse 10 din za objavo, 20 dinarjev pa za novo knjižico samo. Izguba poselske knjižice bo objavljena v Uradnem listu osrednje

uprave za posredovanje dela. Delodajalec ne bo smel sprejemati nobenega delavca, ki nima poselske knjižice. Tudi ne sme vpisovati v poselsko knjižico niti povoljnih niti nepovoljnih ocen o delavčevi sposobnosti ali pridnosti. Prav tako tudi ne bo smel delodajalec zadržati poselske knjižice dalje kot 24 ur od časa, ko delavec pri njem preneha z delom.

Navedena uredba je bila že objavljena v »Službenih novinah« ter bo dobila veljavo po šestih mesecih. Takrat bodo tudi prenehale veljati vse prejšnje uredbe in določbe glede poselskih knjižic.

Tolmačenje uredbe o kmetijski zaščiti.

Čl. 20. uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov določa, da dobiva Privilegirana agrarna banka za zavarovanje vseh dolgov, prevzetih za račun države, pravico, postavljati na osnovi dobljenih listin hipoteko v celotni višini dolga na vse nepremičnine vseh zavezanih oseb. Sodišča vpišejo take hipoteke na samo zahtevo PAB, in sicer na podlagi overovljenega izpiska iz njenih knjig, ne da bi zahtevala dolžnikovo privolitev. Sedaj pravi avtentično tolmačenje, da Privilegirana agrarna banka sama overovi izpiske iz svojih knjig, ki so potrebni za vpis hipoteke.

Državljanska vojna v Španiji

General Franco, vodja španskih nacionalistov in fašistov.

Meščanska vojna na Španskem se nagiblje — po vseh znakih sodeč — svojemu koncu. Zmaga generala Franca nad republikansko vlado v Valenciji oziroma v Barceloni je že 90% na, kajti nacionalisti so vdrlj že preko aragonske fronte tik do morja in se vrše ob begu republikancev in komunističnih mednarodnih brigad prve borbe že na katalonskih tleh. Železniška in cestna zveza med Madridom in Barcelono je pretrgana. V Barceloni vlada popolna zmeda. Borbe med posamnimi voditelji in skupinami, anarhisti, komunisti, socialisti in meščansko-levičarskimi skupinami so popolnoma zrahljale disciplino. Poleg tega so poslabšali položaj še ruski sovjetski častniki, ki so hoteli operacije voditi po svoje, tako da je prišlo do trenja in preprirov med njimi in Španci. Povrh tega pa se je pričela na španskih tleh še borba med stalinovci in trockisti. To zmedo je general Franco izkoristil s svojo veliko ofenzivo, ki je vse do danes tako uspešna, da je pričakovati v tem tempu že prav kmalu kapitulacijo republikanske Španije. Francija se je hotela vmešati na ta način, da je hotela poslati na pomoč republikancem dve diviziji. Anglija je v Parizu svarila pred takim korakom, ki bi imel nedogledne posledice, rimska vlada pa je zagrozila Franciji s takojšnjo napovedjo vojne, če bi poskusila pomagati Barceloni. Šele na ti dve intervenciji je izjavil zunanji minister Paul-Boncour, da se Francija ne misli vmešavati.

Angleško-italijanski sporazum

Pogajanja, ki sta jih vodila v zadnjem času v Rimu italijanski zunanji minister grof Galeazzo Ciano in angleški veleposlanik lord Petri, so že tako daleč napredovala, da izdelujeta oba državnik pa zadnjih informacijah iz Rima že posamezne točke besedila pogodbe, ki bo podpisana 9. ali 10. aprila, in sicer v Rimu in ne v Londonu, kakor je bilo zamišljeno prvotno. Grof Ciano se namreč ne bo podal v Anglijo poprej, dokler Anglija ni priznala aneksije Abesinije in s tem italijanskega cesarstva.

Podrobnosti pogodbe še niso znane in se zdi, da so tozadevna ugibanja angleškega opozicijskega tiska res le ugibanja. Italijanski tisk je rezerviran in ne objavlja pred zaključkom pogodbe, ki bo imela značaj »džentlmenškega« sporazuma, nikakih podrobnosti.

Nova vlada v Romuniji

V Romuniji je te dni odstopila vlada patriarha Mirona Christea, ker smatra, da je z uvedbo nove ustave in s pomirnitvijo strankarskih strasti izvršila svoj nalog. Kralj Karol pa je patrijarhu Christeu poveril sestavo nove vlade, iz katere pa je izpadel bivši ministrski predsednik Tatarescu. Nova vlada ima bolj podčrtano liberalen značaj, pa tudi par caranistov (kmetiska stranka) je vstopilo vanjo. Zaenkrat je ta sprememba še zelo nejasna in bo treba počakati na nadaljnji razvoj dogodkov.

Preobrat avstrijske duhovščine

Avstrijski škofje so na svoji episkopvalni konferenci sklenili, da bodo sami in z njimi vred katoliški verniki dne 10. aprila opravili svojo državljansko in nacionalno dolžnost s tem, da bodo oddali svoj odločni glas za Veliko Nemčijo in Adolfa Hitlerja. Primerno izjavo, ki so jo podpisali vsi škofje, so zadnji nedeljo prečitali po maši v vseh avstrijskih cerkvah. Kardinal dr. Innitzer je sporočil ta sklep avstrijskih škofov Hitlerjevemu zaupniku Bürckelu ter ga je v pismu na koncu pozdravil s »Heil Hitler!«.

Poljski zunanji minister Beck podaja v senatu pojasnilo o dogodkih na poljsko-litavski meji. Na podobi vidimo ministra Becka na govorniškem odru v senatu.

Naši carinski dohodki

Slovenija vedno boli zaostaja

Naši carinski dohodki so se zadnja leta v zvezi z rastočim uvozom prav znatno dvignili. Leta 1934. so znašali le 661 milijonov, naslednje leto 702 milijona, predlanskim 801 milijon, lani pa 1025 milijonov. Od velikih carinarnic kaže v lanskem letu največji dvig dohodkov beograjska carinarnica, kjer so dohodki dosegli 258 milijonov in so bili za skoro 40% višji nego v prejšnjem letu. Dohodki carinarnice v Zagrebu so znašali 235 milijonov, v Ljubljani 77 milijonov, na Sušaku 70 milijonov, v Novem Sadu 61 milijonov v Mariboru 60 milijonov, v Metkoviču 39 milijonov in na Jesenicah 30 milijonov.

Od leta 1934. so se v celoti carinski dohodki povečali za 55%. Dohodki treh velikih carinarnic v dravski banovini, namreč v Ljubljani, Mariboru in na Jesenicah, pa so v istem času narasli le od 123 na 167 milijonov, to je za 36%. Še leta 1929.

in 1930. so dohodki carinarnic v Ljubljani, Mariboru in na Jesenicah predstavljali 20 do 21% celotnih carinskih dohodkov v naši državi; leta 1934. je ta delež znašal še 18.6%, lani pa le še 16.3%.

Ker je naraščanje uvoza in carinskih dohodkov v zvezi z delnim oživitvenjem gospodarske delavnosti, nam tudi gornji podatki o carinskih dohodkih dokazujejo, da dravska banovina glede gospodarskega razvoja vedno bolj zaostaja v primeri z ostalo državo, kar je očitno v zvezi s slabo udeležbo Slovenije pri velikih javnih delih in pri dobavah premoga za državne železnice, kakor tudi v zvezi z okolnostjo, da mora dravska banovina zaradi krivičnega ključa pri razdelitvi skupnih banovinskih dohodkov nalagati visoke samostojne banovinske davščine, kar onemogoča naselitev novih industrijskih podjetij na področju naše banovine.

Naše tržišče in cene

Les. Na današnjem trgu je trgovina precej mlačna. Izvoza pa tudi ni velikega. Trdne so cene le za nekatere vrste lesa. Tesan les od 170 do 210 din za m³. Smrekovi hlodi od 200 do 300 din za m³. Macesnovi hlodi od 250 do 350 din za m³. Drva, trda, od 50 do 80 din za 1 m. Drva mehka od 40 do 60 din za 1 m. Smrekov rezan les od 350 do 400 din za m³. Skorja 20 din za 100 kg. Trd les: oreh 1200, jesen, javor, hrast od 480 do 500 din za m³.

Živina. Cene, ki so pričele ponekod nekoliko popuščati, se bodo polagoma spet utrdile. Po zadnjih dogodkih v Avstriji je postal namreč izvoz živine težavnejši. Po različnih vesteh pa je upati, da se bo to vprašanje kmalu ugodno rešilo, prav tako pa je tudi pričakovati, da se bo pozivil izvoz živine v Italijo, ker namerava Nemčija kupovati zlasti v Madžarski več živine, ki je šla doslej skoraj izključno samo v Italijo. Cene na domačem trgu pa se v teh dneh gibljejo naslednje: debeli voli od 4.50—6 din; poldebeli od 4—4.50; krave debele 4—4.50—5 din; plemenske krave od 4—5; klobasarice 2—2.50—3 din; molzne krave od 3.50—4.50; mlada živina od 4.50—5.25 in teleta od 5—6—7 dinarjev.

Svinje. Ker je pričakovati, da bomo mogli na jesen izvažati precej svinj, so se cene na trgu zelo utrdile, za nekatere vrste celo poskočile. Trdne so cene zlasti za svinje za rejo in za mlade prašičke. Prodajalci so že občutili večje povpraševanje in zato držijo cene precej visoko. Cene za mlade prašičke od 5—6 tednov stare 85—110 din; 7—9 tednov 110—130; 3—4 mesece do 190; 8—10 mesecev 410—480; pršutarji 6.75—7.50; debele svinje 8—9; plemenske 6.50—7 in špeharji do 10.50 dinarjev.

Kože. Goveje surove od 11—14 din, telečje 12—15 in svinjske od 8—12 dinarjev za kilogram.

Poljski in drugi pridelki. Seno 40—50

Svetovalec

„Edinosti“

ODGOVORI

G. Š. iz D. p. B.: Z ozirom na uredbo o likvidaciji kmetskih dolgov delimo kmetske dolge na stare in nove. Stari kmetski dolgovi so vsi tisti, ki so nastali do 20. aprila 1932, novi pa oni, ki so nastali po tem dnevu. Uredba nudi olajšave le za stare dolge. Po Vaši navzoči pa je Vaš dolg nov, ker je nastal šele leta 1934. Iz tega razloga ne morete zahtevati kakšnega znižanja. Pri tem je vprašanje, kako oz. iz kakšnih razlogov je nastal dolg, brezpredmetno. Seveda je za Vas velika škoda, ker niste več dolžni denarnemu zavodu oz. da ste se dali pregovoriti in ste sklenili novo pogodbo s privatnim upnikom. Danes bi Vam sodišče gotovo priznalo znatno (tudi do 50%) znižanje. Poskusite, morda Vam Vaš dolžnik prostovoljno kaj popusti, saj je s sklenjeno novo pogodbo itak prišel v boljši položaj in bi bilo lepo od njega, če bi se izkazal velikodušnega naproti Vam.

V. S. iz Stare ceste. Odgovor pismeno.

Odrežite in priložite vprašanju

Svetovalec „Edinosti“

odgovarja samo na vprašanja, ki jim je priložen ta odrezek

„EDINOST“ 2. aprila 1938

Obcinske volitve

Izid občinskih volitev v nedeljo 27. marca je po uradnih podatkih naslednji:

Okraj Brežice. Brežice: volivcev 918, glasovalo 762 (83 odst.). Dobila je lista JRZ (Deržič Karel) 364 glasov, 3 odbornike, lista opozicije (Volčanšek Ivan) 398 glasov in 21 odbornikov.

Okraj Celje. Kalobje: volivcev 359, glasovalo 241 (67 odst.). Dobila je lista JRZ I. (Erjavac Jakob) 191 (17). JRZ II. (Jurkovšek Karel) 50 (1). — Slivnica pri Celju: volivcev 635, glasovalo 235 (37 odst.). Dobila JRZ (Jagodič Josip) 235 (18). — Sv. Jurij pri Celju: volivcev 1221, glasovalo 753 (62 odst.). JRZ (Golobranc Stanko) 753 (24). — Zalec: volivcev 662, glasovalo 402 (61 odst.). Kompr. JRZ (Vizovšek Ivan) 402 (18).

Okraj Črnomelj. Dragatuš: volivcev 459, glasovalo 318 (69.5 odst.). JRZ (Mušič Matija) 193 (16). opozicija (Kuzma Franc) 125 (2).

Okraj Dravograd. Črna: volivcev 1180, glasovalo 780 (65.6 odst.). Kompr. JRZ (Turk Ivo) 430 (20), opozicija (Knez Franc) 350 (4). — Kapla: volivcev 430, glasovalo 344 (80 odst.). JRZ I. (Koprivnik Peter) 145 (2). JRZ II. pa 199 (16). — Mežica: volivcev 571, glasovalo 346 (60.5 odst.). JRZ (Pratnek Maks) 77 (1), opozicija (Lamprecht Robert) 269 (17). — Remšnik: volivcev 500, glasovalo 185 (38 odst.). JRZ (Jeršič Ivan) 185 (18).

Okraj Gornji grad. Gornji grad: volivcev 403, glasovalo 201 (50 odst.). JRZ (Mermal Franc) 201 (18). — Nova Štifta: volivcev 242, glasovalo 196 (43.8 odst.). JRZ (Veršnik Ivan) 106 (18).

Okraj Laško. Laško: volivcev 1329, glasovalo 986 (74 odst.). JRZ I. (Hrastnik Karel) 621 (21). JRZ II. (Gerkman Franjo) 365 (3).

Okraj Lendava. Genterovci: volivcev 544, glasovalo 430 (79 odst.). JRZ I. (Hersenji Franc) 3 (0). JRZ II. (Mlinarič Michael) 216 (15). opozicija (Jošar Janez) 211 (3).

Okraj Litija. Šmartno pri Litiji: volivcev 650, glasovalo 395 (60.8 odst.). JRZ (Rus Ignac) 395 (18).

Okraj Ljubljana. Želimlje: volivcev 416, glasovalo 290 (69.7 odst.). JRZ (Lipovec Josip) 125 (3), opozicija (Golob Martin) 165 (15).

Okraj Ljutomer. Razkrižje: volivcev 656, glasovalo 466 (71 odst.). JRZ (Šainovič Ignac) 335 (17), opozicija (Stjepan Skramljec) 131 (1). — Strigova: volivcev 1033, glasovalo 728 (70 odst.). JRZ (Trstevnjak Anton) 259 (3), opozicija (Kovač Tomislav) 469 (21). — Verzej: volivcev 317, glasovalo 192 (60 odst.). JRZ (Galunder Franc) 192 (18).

Okraj Logatec. Stari trg: volivcev 1348, glasovalo 1011 (75 odst.). JRZ (Stefanič Franc) 492 (5), opozicija (Mlakar Jožef) 519 (25).

Okraj Maribor. desni breg. Črešnjevci: volivcev 422, glasovalo 328 (77.7 odstotkov). JRZ (Pušnik Simon) 117 (2), opozicija (Kodolci Viktor) 211 (16). — Laporje: volivcev 492, glasovalo 317 (64.4 odst.). JRZ (Hostej Jernej) 242 (17), opozicija (Čer-

nejšek Jože) 75 (1). — Poljčane: volivcev 934, glasovalo 461 (49.3 odst.). JRZ (Dežiček Anton) 433 (24), opozicija (Veziak Fr.) 28 (0). — Slov. Bistrica: volivcev 1463, glasovalo 1144 (78 odst.). JRZ (dr. Schaubach Boštjan) 578 (25), opozicija (dr. Pučnik Josip) 566 (5). — Sp. Poljskava: volivcev 607, glasovalo 284 (47.8 odst.). JRZ (Kotnik Matija) 284 (18).

Okraj Maribor. levi breg. Korčna: volivcev 544, glasovalo 325 (59.7 odst.). JRZ (Kajnik Jožef) 325 (18). — Sv. Lenart v Sl. goricah: volivcev 647, glasovalo 346 (53.4 odst.). JRZ (dr. Stupica Marjan) 346 (24). — Sv. Rupert v Sl. goricah: volivcev 742, glasovalo 541 (72.9 odst.). JRZ (Korošec Franc) 335 (16), opozicija (Zelenik Josip) 206 (2). — Sv. Trojica v Slov. goricah: volivcev 576, glasovalo 469 (81.4 odst.). JRZ I. (Klemenčič Valentin) 261 (15), JRZ II. (Vračuh Matija) 208 (3).

Okraj Murska Sobota. Bodonci: volivcev 791, glasovalo 451 (57 odst.). JRZ I. (Hodošek Ludvik) 395 (18), JRZ II. (Liljek Ludvik) 56 (0). — Cankova: volivcev 534, glasovalo 288 (53.9 odst.). JRZ (Vogler Viktor) 288 (18). — Gornji Petrovci: volivcev 1069, glasovalo 657 (61.4 odst.). JRZ (Bohar Adam) 657 (24). — Grad: volivcev 1329, glasovalo 405 (30.5 odst.). JRZ (Bačič Franc) 405 (24). — Kupšinci: volivcev 418, glasovalo 231 (55.2 odst.). JRZ (Titan Janez) 231 (18). — Kuzma: volivcev 862, glasovalo 229 (26.5 odst.). JRZ (Fartek Janez) 229 (24). — Martjanci: volivcev 1137, glasovalo 948 (83.4 odst.). JRZ I. (Vezer Geza) 488 (20). JRZ II. (Kuhar Stefan) 460 (4). — Pečarovci: volivcev 964, glasovalo 501 (51.9 odst.). JRZ I. (Zelko Jože) 136 (2), JRZ II. (Banfi Stefan) 365 (16). — Pertoča: volivcev 1163, glasovalo 401 (34.5 odst.). JRZ (Kolmanko Josip) 401 (24). — Puconci: volivcev 744, glasovalo 437 (58.7 odst.). Opozicija (Kuhar Stefan) 437 (18). — Selo v Prekmurju: volivcev 1149, glasovalo 695 (60.5 odst.). JRZ I. (Kocet Jožef) 212 (1), JRZ II. (Varga Koloman) 483 (23). — Šalovci: volivcev 1144, glasovalo 728 (63.6 odst.). JRZ I. (Filo Blaž) 334 (4). JRZ II. (Ziško Janez) 394 (20).

Okraj Ptuj. Kog: volivcev 406, glasovalo 232 (57 odst.). JRZ (Orešnik Peter) 232 (18). — Ormož: volivcev 808, glasovalo 561 (69.4 odst.). JRZ (Hanzelič Franc) 471 (23), opozicija (Kuharič Ludvik st.) 90 (1). — Središče: volivcev 746, glasovalo 624 (83.7 odst.). Kompr. JRZ (Kovačič Andrej) 301 (3), opozicija (Kolarič Anton) 323 (15). — Svetinje: volivcev 503, glasovalo 381 (75.3 odst.). JRZ (Pučko Milan) 208 (15), opozicija (Božša Alojzij) 173 (3).

Okraj Slovenj Gradec. Slovenji Gradec: volivcev 1090, glasovalo 551 (50.5 odst.). JRZ (dr. Picej Josip) 470 (23), opozicija (Fišer Alojz) 81 (1). — Šmartno pri Sl. Gradcu: volivcev 829, glasovalo 556 (67.8 odst.). JRZ I. (Hribnik Franc) 256 (3), JRZ II. (Kresnik Martin) 300 (15). — Soštani: volivcev 1122, glasovalo 834 (74.3 odst.). JRZ (Novak Anton) 626 (22), opozicija (Vrabič Ferdo) 208 (2). — Št. Ilj pri Velenju: volivcev 194, glasovalo 82 (42 odst.). JRZ (Drav Matevž) 82 (18).

RADIO LJUBLJANA

Nedelja, 3. aprila: 8 Vesel nedeljski pozdrav. 9. Napovedi, poročila. 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franciškanke cerkve. 9.45 Postni govor (g. dr. Fr. Kimovec). 10. Izpod južnega solca (plošče). 11. Otroška ura. 11.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra. 1. 3Napovedi. 12.20 Hajdrihove pesmi (Akademijski pevski kvintet). 16. Prenos iz Dravograda: Koncert obmejnih mladinskih zborov. 17. Kmetijska ura: Gozdarstvo (g. inž. Karol Tavčar). 17.30 Nadaljevanje prenosa iz Dravograda. 18. Slovenske narodne ob spremljevanju kmečkega tria. 19. Napovedi, poročila. 19.30 Nacionalna ura. 19.50 Slovenska ura. 20.30 Radijski orkester, vmes harmonika. 22. Napovedi, poročila. 22.15 Znanj plesni orkestri (plošče).

Ponedeljek, 4. aprila: 12. Za kratek čas (plošče). 12.45 Poročila. 13. Napovedi. 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra. 14. Napovedi. 18. Zdravniška ura (g. dr. Anton Brečelj). 18.20 Operni napovi (plošče). 18.40 Kulturna kronika: Slostvo ob letu 1848 (g. dr. Ivan Grafenauer). 19. Napovedi, poročila. 19.30 Nacionalna ura. 19.50 Zanimivosti. 20. Prenos iz Maribora: Koncert Glasbene Matica. 22. Napovedi, poročila. 22.15 Veseli zvoki (Radijski orkester).

Torek, 5. aprila: 11. Šolska ura: Mesto in vas (g. Drago Košmerli). 12. Jugoslovanski pevci in pevke (plošče). 12.45 Poročila. 13. Napovedi. 13.20 Pozdrav Slovincem onstran meja (Radijski orkester). 14. Napovedi. 18. Pester spored (Radijski orkester). 18.40 Kapitalizem in judovska miselnost (g. Fr. Terseglav). 19. Napovedi, poročila. 19.30 Nacionalna ura. 19.50 Zabavni zvočni tednik. 20. Wagner: Rienzi, uvertura (plošče). 20.15 Henri Lavedan: Dvoboj, drama v treh dej. (člani Nar. gledališča v Ljubljani). 22. Napovedi, poročila. 22.15 Zvoki v oddih (Radijski orkester).

Sreda, 6. aprila: 12. Pevski zbori (plošče). 12.45 Poročila. 13. Napovedi. 13.20 Za vsakega nekaj (plošče). 14. Napovedi. 18. April v naravi (g. Miroslav Zor). 18.20 Pomladni zvoki (plošče). 18.40 Dolenjska srednjeveška mesta (g. prof. Janko Jarc). 19. Napovedi, poročila. 19.30 Nacionalna ura. 19.50 Uvod v prenos. 20. Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani.

Četrtek, 7. aprila: 12. Koncert na wurliških prelaj (plošče). 12.45 Poročila. 13. Napovedi. 13.20 Opoldanski koncert slovenske glasbe (Radijski orkester). 14. Napovedi. 18. Orkestralni reproducirani koncert. 18.40 Sloven-

ščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). 19. Napovedi, poročila. 19.30 Nacionalna ura. 19.50 10 minut zabave. 20. Večer skladb Viktorja Parme. 22. Napovedi, poročila. 22.15 Operetna glasha (Radijski orkester).

Petek, 8. aprila: 11. Šolska ura: Kako nastane film (g. Boris Rihteršič). 12. Iz naših krajev (plošče). 12.45 Poročila. 13. Napovedi. 13.20 Koncert Radijskega orkestra. 14. Napovedi. 18. Ženska ura: Žena v slikarstvu in njeno stremljenje (g. Elda Piščanec). 18.20 Čajkovskij: 1812 uvertura (plošče). 19. Napovedi, poročila. 19.30 Nacionalna ura. 19.50 Novice o izseljenih. 20. Koncert Radijskega orkestra. 21. II. Večer gojencev ljublj. drž. konservatorija. 22. Napovedi, poročila. 22.30 Angleške plošče.

Sobota, 9. aprila: 12. Plošča za ploščo. 12.45 Poročila. 13. Napovedi. 13.20 Plošča za ploščo. 14. Napovedi. 17. Klavir in harmonij. 17.40 Strokovno šolstvo pripravlja temelje načrtnemu gospodarstvu (g. inž. Rado Kregar). 18. Vesel delopust (Radijski orkester). 18.40 Psihotehnični oddelki in njihovi rezultati (g. Avgust Kuhar). 19. Napovedi, poročila. 19.30 Nacionalna ura. 19.50 Pregled sporeda. 20. O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). 20.30 »Sem jездil no svetu slovenskem povsod...« 22. Napovedi, poročila. 22.15 Za konec tedna (igra Radijski orkester).

PREJELI SMO

Dejanje. Leto I., št. 3. Iz zanimive in aktualne vsebine navajamo: Članek Lojzeta Serajnika: Koroška pred novimi dogodki, Fr. Vodnika esej: K novi stvarnosti, Kocbekova razmišljanja o slovenskem izseljenstvu ter Grafenauerjeve zapiske o švicarski ustavi in Lampretovo sociološko študijo: Tvarno duhovna struktura župnije Ribnica na Pohorju. Poleg tega sta v tej številki še dve pesmi, ki sta jih prispevala Udovič in Kastelic ter nekaj manjših zapiskov in knjižnih poročil. — Posebno zanimiva se nam zdi Serajnikova razprava o Koroški, ker je napisana na podlagi bogatega gradiva in upošteva tudi najnovije dogodke. Lampretova študija o Ribnici, pa navezuje na znano Zgečevo študijo o Halozah. Naša želja je, da bi imeli čim prej take razprave o vseh slovenskih pokrajinah, posebno pa o krajih na naši meji.

Grški princ Pavel polaga žaro s srcem barona Coubertinsa v spomenik na svetih tleh Grčije, na Olimpi. Pokojni baron Peter Coubertin je bil namreč sodobni početnik velikih mednarodnih olimpijskih iger.

Radio rešil človeku življenje Kako se Amerikanci zabavajo

V francosko bolnico v Bickatu so sprejeli pred kratkim človeka, ki je zbolel za kaleazarom, boleznijo, ki se pojavlja na vzhodu in redkokedaj na jugu Evrope. To bolezen lečijo z Urea-Stibaminom, ki ga je izumil neki indijski zdravnik z imenu Brahma Cahmi. To zdravilo imajo v Evropi le redkokateri lekarne v zalogi. — Francosko poštno ministrstvo je zato izdalo dovoljenje, da so sredi velikega koncerta v pariškem radiu javno zaprosili ono ustanovo, ki poseduje to zdravilo, naj ga nemudoma odstopi bolnici v Bickatu. Takoj se je javila neka pariška klinika, ki je zdravilo slučajno imela in tako so bolniku rešili življenje. Na poziv radijske postaje se je takoj javila neka gospa v Londonu. Njen mož služi kot častnik v Indiji in je bila pripravljena, po kablu telegrafično zahtevati od moža, naj pošlje zdravilo s prvimi potniškim letalom.

Prizor iz španskih nacionalističnih čet v osvobodeno mesto Caspe, ki so ga Francove čete zavzele po srditih bojih z republikanci.

Amerikanski profesorji so znani po tem, da o vsaki zadevi takoj napravijo — statistiko. Sedaj so se vrgli tudi na vprašanje, kako neki si Amerikanci preganjajo dolgočasje. Na prvem mestu je čitanje, vendar kvaliteta knjig, brošur, časopisov itd., ni bogve kako velika. Drugo mesto zavzema radio, tretje kino. Neka dama je izjavila, da v prostem času išče mačke, ki so se izgubile. Neka druga dama zbira samo talismane. Četrto mesto zavzema brezplačni koncerti. Sledijo nogometne tekme, reševanje križank. Zelo priljubljeno je izrezovanje slik iz raznih revij in njihov lepjenje v posebne albume. Med zbiralci so filatelisti in numismatiki na prvem mestu. So pa tudi taki ptiči, ki zbirajo strastno žepne robce, fotografije, jedilne liste, železniške karte itd. Neki možki so celo izjavili, da se bavijo v prostem času s pletenjem nogavic, vezenjem in drugim ženskim ročni delom, da si na ta način okrasijo svoje domove.

Študij na Bosporu

Ko je Kemal Atatürk ustanovil pred štiri leti univerzo v Carigradu, je pravzaprav obnovil staro istanbulsko univerzo, ki je bila ustanovljena že za časa bizantinskega cesarja Teodozidija. Sedaj šteje istanbulska univerza 2000 slušateljev, in sicer moških in ženskih. Večino profesorjev so importirali iz inozemstva. Ker so akademsko naobraženi ljudje v moderni Turčiji povsod zaželjeni, vzdržuje mnogo slušateljev država sama. Zelo rigorozna pa je določba, da se zviša vojaški rok tistih slušateljev, ki izpitov ne položijo, na osem let. Nova univerza ima vse fakultete z izjemo teološko. Medicinsko in juridično fakulteto so namestili v starem poslopju nekdanjega vojnega ministrstva. Predavanja se prične dnevno točno ob 9. uri. Med slušatelji je videti tudi mnogo vojaških uniform. Navadno sliko nudi predavanje kakega inozemskega profesorja. Docent čita v svojem jeziku kakih deset minut. Nato

»Zgmitel«

Delavec se ni ganil.

Mastni podbradek gospoda Korena se je kar tresel od zatajevanje jeze.

»Tudi brez vas ga bodo pokopali, kar brez skrbi bodite! Doslej so še vsakega!«

»Žena ne bo mogla, otroci prav tako ne.«

»Koliko otrok pa imate?« je oživel gospod Koren in drobne sive oči so se mu zlobno zasvetile iz mastnega obličja.

»Šest.«

»Šest? Pa še žalujete, če vam kateri umrje? Boga zahvalite! Jaz bi jih lahko redil, pa nimam nobenega. Saj pravim, vse je narobe na svetu!« je vzkliknil. Toda nenadoma se mu je zazdelo, da je postal preveč domač. Surovo je zavpil:

»Kaj čakate? Imejte manj otrok, pa boste imeli tudi manj skrbi!«

Spet so se tiho odprla vrata in skozi nje je plaho kakor senca izginil globoko sključeni mož.

Gospod Koren je stopil k oknu, da bi videl, če že prihaja kamnosek Magajna, pa je namesto njega zagledal skupino delavcev, ki so nalagali težke vreče na tovorni avtomobil. Ko se jim je približal tovariš, ki je bil pravkar pri njem, so prenehali z delom. Nato so ga pazljivo poslušali. Najbrže jim je pripovedoval svoj pogovor z direktorjem. Njih ostro izklesani, zarjaveli obrazi so postajali vedno bolj resni. Eden izmed njih, visok,

plečat fant, je stisnil svojo veliko pest in že hotel požugati proti oknu direktorjeve pisarne, ko je opazil v njem gospoda Korena. Stegnil je pest, prijel za klobuk in se ponižno odkril. Ostali so se molče spet lotili dela.

Gospod Koren je bil vselej srečen, kadar je videl ponižne in revne ljudi. Imel je vse, kar je hotel, zato je hrepenel po časti, kakor bolnik po zdravju. Časti ni bilo zanj nikdar dovolj. Že misel, da bo po smrti konec vsega tega, ga je grizla in pekla.

»Postavil si bom grobnico,« je sklenil, »tako veliko, tako krasno, kakršne še ni imel nihče pred menoj in je ne bo imel nihče za menoj!«

Spet je nekdo potrkal in vstopil je kamnosek Magajna.

Gospod Koren mu je pokazal s kratko roko stol pred seboj in rekel:

»Grobnico mi boste postavili, gospod Magajna. Ne mislim še umreti, zakaj življenje mi nudi preveč dobrot, toda rad bi videl svoje posmrtno domovanje.«

»Kakor želite, gospod Koren,« je mirno odgovoril Magajna.

»Najlepša in največja naj bo od vseh, kar jih že stoji na tukajšnjem pokopališču. Otroci nimam, niti ne drugih sorodnikov, ki bi jim zapustil svoje premoženje, zato naj stane kakorli, le da bo velika in lepa. Poiskal bom znamenitega arhitekta, ki vam bo napravil načrt. Štiri

sledi takojšen prevod v turščino po akademskem tolmaču. Mnogo profesorjev je poslala Nemčija. Uporaba arabščine je na vsej univerzi prepovedana.

Downing Street se modernizira

Downing Street št. 10 v Londonu je palača, v kateri ima vsakokratni predsednik britanske vlade svoje uradno stanovanje. Odkar se je vselil po izselitvi g. Baldwin v to impozantno, policijsko dobro čuvano zgradbo g. Neville Chamberlain s svojo soprogo, so pričeli s temeljitimi spremembami. Predsednik vlade in njegova soproga namreč ne marata temnih tapet in starinskih svečnikov. Dolej so spremenili že tapete 68 soban te palače. Spalna soba premierja Chamberlaina je popolnoma bela in bi jo človek lahko zamenjal s kakšno dekliško sobo. Obenem so na novo vpeljali centralno kurjavo. Palača je imela doslej samo kamine in znano je, da je prejšnji predsednik vlade, Baldwin, zmrzoval. Pomagal si je z električnimi in plinskimi pečmi.

Kolodvor Adolfa Hitlerja v Rimu

Italijani grade 155 metrov dolg in 15 metrov visok sprejemni paviljon za voditelja rajha.

Na oficijelnem kolodvoru Ostiense v Rimu, kjer bodo maja pozdravili nemškega kancelarja Hitlerja, grade Italijani kot trajen spomin na ta bodoči dogodek velikanski sprejemni paviljon iz slikovitega sivoga travertina, kamna, ki daje zgradbam prekrasen kolorit. Sprejemni paviljon, čegar fronta gleda proti železniškemu trom, je dolg 155 metrov, visok pa 15 metrov. Proti trom so postavili še 300 metrov dolg altan, ki ga deloma nosijo stebri, deloma pa sega do sedem metrov preko oporišč. Jedro gigantskega poslopja, ki ga bodo na zunaj krasili kamniti simboli fašistične Italije in narodnosocialistične Nemčije, je velika sprejemna dvorana, iz katere se pride v častno portiko, dolgo 100 metrov in široko 14 metrov. Vsa zgradba je sezidana v slogu klasične antike. Dve velikanski plastiki na zgradbi bosta simbolizirali pohod obeh fašiz-

Pred nedavnim je umrl 48-letni indijski princ maharadža Patiala. Pokojni princ, ki je slovel kot izredno bogat človek, je bil predsednik indijske plemiške zbornice, v vojski pa je imel čin generalmajorja. V svoji državi, ki šteje 3 milijone prebivalcev, je bil eden najboljših naprednih vladarjev ter je v vse javno življenje uvedel nešteto novosti.

mov. V častni dvorani bodo alegorične freske prikazovale zavezništvo obeh narodov. Okrog paviljona bodo zelene trate dajale stavbi posebno noto. Tako hočejo Italijani prihod Hitlerja ovekovčiti v prekrasni kamniti stavbi.

Pijte slatino!

V ljubljanskem tramvaju sedi starejši možakar in kadi brezobzirno svojo pipo. Sprevodnik ga vpraša, da-li morda ni čital, da je kajenje v vozilu prepovedano. »Dragec moj, kam bi pa prišli, če bi storil vsak vse, kar je kje zapisano. Vidite — pokaže obenem na plakat — tu stoji zapisano: Pijte rogaško slatino! Nak, jaz že ostanem pri cvičku!«

Prizor iz afriške Sahare, kjer je še danes kljub silnemu tehničnemu napredku sveta kamela najvažnejše »prometno sredstvo«, ki se ga poleg domačinov poslužujejo tudi Evropejci, ki si hočejo ogledati afriško pokrajino in uživati eksotične čare.

ženske sohe iz črnega marmorja naj stojijo na oglih. Ena je premalo, kajti eno samo imajo tudi drugi. Kaj pravite, gospod Magajna?«

»Kakor želite, gospod Koren. Potrudil se bom.«

Kamnosek je vstal. Njegov blede, resni in mirni obraz ni izražal niti začudenja, niti spoštovanja. Postavljanje spomenikov, klesanje križev in soh iz irdega kamna, je dalo tudi njegovemu obrazu mir in resen izraz.

»Vprašal bom še ženo, zato se oglasi-te drugi teden, da se natančneje zmeniva,« je končal pogovor gospod Koren in ponudil mojstru debelo, belo roko.

Ko je bil spet sam, je sedel k pisalni mizi in pričel računati svoje imetje. Obraz mu je kar sijal od sreče, ko je podčrtal vsoto, ki jo bo lahko porabil za grobnico. Poleg tega mu bo ostalo še dovolj za razkošno življenje in vse njegove muhe, s katerimi si je preganjal dolgčas. Že je hotel odločiti svinčnik, ko se je spomnil, da je obljubil svoji prijateljici Lili vilo ob morju.

»Znižal bom delavcem plačo in v desetih letih bom imel povrnjen denar, ki ga bom porabil za Lilino vilo,« si je rekel. Kadar je gospod Koren računal za svoj žep, je vselej odlično računal.

Spet je stopil k oknu. Tovarniška sirena je oznanila šesto uro zvečer. Skozi glavna vrata so se usuli na sivo dvorišče delavci. Z rokami v žepih in povešenih

glav so hiteli domov. Pod Korenovim oknom so dvigali glave in snemali klobuke. Trda, stisnjena usta so jim vzdrgotala, da gospod Koren ni vedel, ali ga pozdravljajo ali preklinjajo. Ni jim odzdravljaj.

»Ne bom jim znižal plač. Zaslužijo toliko, da živijo,« mu je šinilo v glavo. Če bi jim znižal, bi samo razdražil jezo, ki se že toliko let kuha v njih. »Še ubili bi me in moral bi prezgodaj v svoje lepo posmrtno stanovanje. Lili bo kljub temu dobila vilo, ki si jo želi. Delavci pa bodo živeli kakor doslej. Stradali, se jezili in hvalili Boga, da zaslužijo vsaj za vsakdanji kruh.«

Pritisnil je na gumb in vstopil je sluga.

»Želite, prosim!«

»Naročite šoferju, naj pripravi avtomobil!«

Nato je stopil k telefonu, poiskal v imeniku številko znanega nočnega zabavišča in vprašal:

»Imate kaj novega pri vas, gospodič-na?«

»Torej zamorka!« je veselo vzkliknil, ko je odložil slušalo in tolsto obličje mu je spreletel blažen smehljaj.

Največji mik današnje mlade žene je preprostost. Dekleta naj ne igrajo umetnih vlog v svojem življenju. Nič jih ne dela tako privlačnih, kakor njihova naravnost.

Oglasi v „EDINOSTI“ posredujejo med mestom in deželo!

Otvoritev trgovine

Otvorjam z jutrnjim dnem na novo urejeno in renovirano trgovino dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev, avto-pneumatike znamke „Dunlop“ ter ves h gori omenjenim predmetom potrebni pribor. Na zalogi imam kolesa „Styria“, „Dürkop“, „Viktoria“ ter kolesa raznih drugih znamk. Samoprodaja „Dunlop“ pnevmatike za kolesa, motorje in automobile. — Prodaja novodošlih motornih koles B. S. A.

JUSTIN GUSTINČIČ

trgovina in mehanična delavnica

Maribor, Tattenbachova ulica 14

BOTRI

Obleke,
Klobuke,
Perilo,
Čevlje i. t. d.

za birmance

kupite najugodnejše v konfekciji

Jakob Lah

Zahtevajte cenik!

Maribor, Glavni trg 2

Kupujte pri trdkah ki oglašujejo v „EDINOSTI“

La VELIKONOČ KUPITE NOVE ČEVLJE

19.- Otroški gumijasti čevlji na zaponko praktični za šolsko dečo, ki imajo daleč do šole. Vel. 27-30 Din 25.-, 31-34 Din 29.-, ženske Din 35.-

39.- Najbolj zahtevani otroški čevlji iz finega laka z zaponko in močnim usnjanim podplatom. Od št. 24-26 Din 49.-, od št. 27-30 Din 50.-, od št. 31-40 Din 69.-

45.- Najboljša zračna otroška obutev za pomlad, so sandali iz močnega usnja z usnjanimi podplati. — št. 27-30 Din 49.-, št. 31-34 Din 59.-, št. 35-38 Din 79.-, Moški Din 99.-

49.- Nemirni dečci za šolo in igro so najprimernejši ti polčevlji iz močnega usnja z neraztrgljivimi gumijastimi podplati. Od št. 31-34 Din 49.-, od št. 35-38 Din 59.-

49.- Za Vaše najdražje tini in lahki čevlji v rjavi barvi z okusnim okrasom in preponke preko nart. t. 27-30 Din 59.-, št. 31-34 Din 69.-

29.- Ugodni platneni polčevlji na zaponko z gumijastim podplatom in nizko peto. Delane v drap in sivi barvi.

59.- Lahki damski čevlji izdelani iz močnega platna z okrasom iz ditina. Jako so lahki, udobni in pripravi za lepo vreme.

69.- Novi pomladni model. — Lahki udobni ženski čevlji izdelani v rjavi barvi so za Vaš novi kostim najbolj primerni.

79.- Elegantni, lahki in zračni damski sandali. Izdelani iz močnega belega usnja, kombiniranega s plavim usnjem preko nart.

89.- UDOBNOŠT NAD VSE! Izrezani v nartu in bogato okrašeni čevlji. Vežejo se z okrasnimi pentljami. Jako so lahki, zato jih kupite za sprehod.

99.- Močni moški polčevlji, s popolnoma novim okrasom, iz rujavega usnja z usnjatim podplatom. Stanejo samo Din 99.-

99.- Novi model. Za elegantnega gospoda k pomladanski obleki, okusni čevlji v drap-rujavi kombinaciji.

99.- Lahki moški polčevlji izdelani iz rujavega usnja s kožnatim podplatom. Luknjasti okras pospešuje zračenje noge. Stanejo samo Din 99.-

Tiskarna
Litografija
Knjigoveznica
Kamnotisk
Offsettisk
Bakrotisk
Anilinski tisk
Plakaterski zavod
Tisk časopisov
PIROFANIA patent
KOPALIŠKA ULICA 6
Telefon 25-67, 25-68, 25-69

Continental
kvalitetni stroj svetovnega slovesa
Svetno jamstvo Ugodno odplačilo!
Samoprodaja:
Ivan Legat, Maribor, Vetrinjska ul 30
Tel. 24-34
Podružnica: Ljubljana, Prešernova ul. 44

Zdravje

potom zdravih nog

proti spomladi dobre

KARO - čevlje

Le najboljše za Vaše oči!

Zato uporabljajte le

Zeiss-Punktal-očala

Dipl. optik E. PETELN, Maribor, Grajski trg 7
Dobavitelj bolniških blagajn

Steklo
Porcelan
Keramika

Ivan Kovačič

Koroška cesta 10 Maribor Slovenska ulica 10
V največji in najpestrejši zalogi